

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพราะผลจากความเจริญของระบบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและเกษตรกรรม ทำให้การดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิด ทฤษฎีใหม่เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของพสกนิกรชาวไทยทุกระดับตั้งแต่บุคคล ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (มโนญ มุกข์ประดิษฐ์, 2549) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2550) เศรษฐกิจพอเพียงหากบุคคลนำไปใช้ในการดำรงชีวิตโดยทั่วไปจะช่วยให้ชีวิตเป็นไปอย่างพอเพียงและสงบสุข (ทิสนา แฉวมณี, 2546) หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ (กรมวิชาการ, 2546) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน ศติและปัญญาการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและความสามัคคี (สำนักงานกองทุนการวิจัย, 2549) การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ คุณธรรมประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ จึงนำไปให้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักต้องพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ส่วน 1) กรอบแนวคิดเป็นการมุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา 2) คุณลักษณะ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน 3) คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว 4) เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน 5) แนวทางปฏิบัติผลที่คาดว่าจะได้รับเป็นการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี ดังนั้นแนวคิดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นการชี้แนวทางดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (ถวัลย์ ภาสกรวิธ, 2550)

แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏอยู่ในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีอยู่ไม่น้อยกว่า 3,000 โครงการ ในรูปของหลักการสร้างความ

“พออยู่-พอกิน” และพระองค์ทรงพระราชทานแนวคิดนี้เพื่อใช้ปรับทิศทางการพัฒนาประเทศไทย มาโดยตลอด

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยวิธีและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาเมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยาก ล้มเหลวได้ในที่สุด” (พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : 18 กรกฎาคม 2517)

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” (พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากวารสารชัยพัฒนา : สิงหาคม 2542)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่านักวิชาการและส่วนราชการต่าง ๆ จะพยายามทำความเข้าใจและขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ แต่ยังคงมีความคลาดเคลื่อนในความเข้าใจ ความหมายที่แท้จริง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงมีพระมหากรุณาธิคุณขยายความว่า

“ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป อย่างว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัย จริง อาจจะล้าสมัย คนอื่นเขาต้องการเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่าเป็นเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง เลย์รูส์ว่าไม่หรูหรา แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่าผลิตให้พอเพียงได้

ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไปทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้แค่ครึ่งก็ไม่ต้อง อาจจะเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็สามารถอยู่ได้ การแก้ไขอาจต้องใช้เวลา ไม่ใช่ง่าย ๆ โดยมากคนที่ใจร้อนเพราะเดือดร้อน แต่ว่าถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ ก็จะสามารถที่จะแก้ไขได้” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : 4 ธันวาคม 2540)

“วิธีปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ไม่ต้องทำทั้งหมด และขอเดิมว่าถ้าทำทั้งหมดก็จะทำไม่ได้ ถ้าครอบครัวหนึ่งหรือหมู่บ้านหนึ่งทำเศรษฐกิจพอเพียงร้อยเปอร์เซ็นต์ ก็จะเป็นการลอยหลังถึงสมัยหิน สมัยคนอยู่ในอุโมงค์หรือถ้ำ ซึ่งไม่ต้องอาศัยหมู่บ้าน เพราะว่าหมู่บ้านเป็นศัตรูทั้งนั้น ตีกัน ไม่ใช้ร่วมมือกัน จึงต้องทำเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละคนต้องหาที่อยู่ ถ้ำหาอุโมงค์หาถ้ำ ต้องหาอาหาร คือไปเด็ดผลไม้หรือไปไม้ตามที่มี หรือใช้อาวุธที่ได้สร้างได้ประดิษฐ์เองไปล่าสัตว์ กลุ่มที่อยู่ในอุโมงค์ในถ้ำนั้น ก็มีเศรษฐกิจพอเพียงร้อยเปอร์เซ็นต์ ก็ปฏิบัติได้ แต่ต่อมาเมื่อออกจากถ้ำ ในสมัย

ต่อมาที่สร้างบ้านเป็นที่อาศัย ก็เริ่มเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหลือประมาณแด่สิบเปอร์เซ็นต์ เพราะว่ามีคนผ่านไปผ่านมา ซึ่งไม่ได้เป็นศัตรู เอาอะไร ๆ มาแลกเปลี่ยนกัน เช่น คนที่มาจากที่ไกล ผ่านมามีหนังสือที่เห็นสมควรที่จะใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม ก็ซื้อด้วยการแลกเปลี่ยนด้วยอาหาร เช่น ปลาที่จับได้ในท้องถิ่นก็ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียงแล้ว เวลาก้าวล่วงมาอีก มาถึงปัจจุบันนี้ ถ้าคนจะปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงร้อยเปอร์เซ็นต์คงทำไม่ได้ และถ้าสำรวจตัวเองหรือเศรษฐกิจของตัวเอง ก็เข้าใจว่าจะเห็นได้ว่าไม่ได้ทำ ส่วนใหญ่ก็เอาไปแลกกับของอื่นที่มีความจำเป็น ฉะนั้นจึงพูดว่าเศรษฐกิจพอเพียงปฏิบัติเพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็ควรจะพอและทำได้

คำว่าพอเพียงมีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่า พอมีพอกิน เราจะปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ้งเฟ้อ แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ ความจริงเศรษฐกิจพอเพียง Sufficiency Economy นี้กว้างขวางกว่า Self-sufficiency คือ Self-sufficiency นั้นหมายความว่าผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง (พึ่งตนเอง)

บางคนแปลจากภาษาฝรั่งว่า ให้ยืนบนขาตัวเอง (ซึ่งแปลว่าพึ่งตนเอง) หมายความว่าสองขาของเรานี้ยืนบนพื้นฐานได้ไม่หกล้ม ไม่ต้องยืมขาของคนอื่นมาใช้สำหรับยืน แต่พอเพียงนี้มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่าพอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอ ดังนั้นเอง ถ้าคนเราพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย ก็เกียจคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด-อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ-มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียงหมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : 4 ธันวาคม 2541)

พระราชดำรัสดังกล่าวได้รับการสนองรับเป็นอย่างดี โดยได้มีคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ทำการประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้นำไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่าย และประชาชนโดยทั่วไปเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2542 มีใจความว่า

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้แนะแนวทางดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้

จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

ถวัลย์พจน์ ทองภักดี (2550) กล่าวว่าประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤติหลายอย่าง โดยเฉพาะวิกฤติที่แสดงถึงความไม่พอเพียงในสังคม เช่น ความไม่พอเพียงในการบริโภค การออมลดลง มีการใช้สินค้าฟุ่มเฟือย ขัดขัดกับค่านิยม โดยเฉพาะจากต่างประเทศคิดเป็นร้อยละ 12.15 (กรมศาสนา, 2550) จึงทำให้พฤติกรรม การดำรงชีวิตและการปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมปรับเปลี่ยนไปจากอดีต โดยกระแสวัตถุนิยมที่เข้าสู่โรงเรียน

เทพวดี วินิจกำธร (2548) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไปว่าควรมีการนำกิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา ในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการปฏิบัติกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและการรู้จักพอเพียง ซึ่งนักเรียนหลายคนเชื่อว่า การพัฒนาผู้เรียน ให้ได้ผลดียังมีอีกวิธีหนึ่งคือการจัดการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เมื่อมีการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยร่วมกันคิดร่วมกันทำกิจกรรม (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2550) และเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาการตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในการทำงานเป็นทีมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม ยังเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมแก้ปัญหาและร่วมกันรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น (ประทีป แสงเปี่ยมสุข, 2546)

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1) ศึกษาเอกสารงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขนาดเล็กที่ส่งเสริมการเป็นองค์การเรียนรู้
- 2) ศึกษาสภาพจริงของสถานศึกษาขนาดเล็กเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนที่เอื้อและส่งเสริมต่อการเป็นองค์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ขอบเขตการวิจัย

- 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูจาก 5 โรงเรียน ดังนี้

- (1) โรงเรียนบ้านบึงฉิม (สพท.ขอนแก่น เขต 1) ผู้บริหาร 1 คน และครู 5 คน
- (2) โรงเรียนแก่นาโนมีวิทยา (สพท.ขอนแก่น เขต 2) ผู้บริหาร 1 คน และครู 7 คน
- (3) โรงเรียนบ้านหินลาดนาดี (สพท.ขอนแก่น เขต 3) ผู้บริหาร 1 คน และครู 8 คน
- (4) โรงเรียนบ้านนาศรีคงเค็ง (สพท.ขอนแก่น เขต 4) ผู้บริหาร 1 คน และครู 17 คน
- (5) โรงเรียนบ้านร่องแซง (สพท.ขอนแก่น เขต 5) ผู้บริหาร 1 คน และครู 7 คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยนักเรียนจาก 5 โรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนตามจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้จากการไต่ตาราง Krejcie & Morgan (อ้างในประยูร อาษานาม, 2548)

- (1) โรงเรียนบ้านบึงฉิม จำนวน 53 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนและผู้ปกครองอย่างละ 53 คน
- (2) โรงเรียนแก่นาโนมีวิทยาจำนวน 67 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง นักเรียน และผู้ปกครองอย่างละ 59 คน
- (3) โรงเรียนบ้านหินลาดนาดี จำนวน 118 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง นักเรียน และผู้ปกครองอย่างละ 92 คน
- (4) โรงเรียนบ้านนาศรีคงเค็ง จำนวน 230 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง นักเรียน และผู้ปกครองอย่างละ 144 คน (เป็นโรงเรียนขยายโอกาสถึงระดับ ม.1)
- (5) โรงเรียนบ้านร่องแซงจำนวน 43 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง นักเรียน และผู้ปกครองอย่างละ 43 คน

2) ตัวแปรที่ศึกษา

การบริหารจัดการองค์การ และการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนที่เอื้อและส่งเสริมต่อการเป็นองค์การเรียนรู้ภายใต้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ (สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2553)

- (1) ด้านความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม การเรียนรู้ และการจัดการความรู้
- (2) ด้านพฤติกรรม การนำแนวเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ประกอบด้วยพฤติกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียง การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินการในโรงเรียน และการบริหารการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
- (3) ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ประกอบด้วยสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม รูปแบบโครงงานเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นองค์การเรียนรู้

3) ระยะเวลาที่ศึกษาปีการศึกษา 2553

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

(1) **บริบทการบริหารจัดการองค์กร** หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย ปรัชญา เป้าหมาย ค่านิยม ความต้องการของบุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สารสนเทศที่ได้ใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาในสถานศึกษารวมถึงการเรียนรู้และการจัดการความรู้

(2) **การบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมการเป็นองค์กรเป็นองค์กรการเรียนรู้** หมายถึง การบริหารที่มีการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ โดยองค์การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ และอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่องค์การต้องการ โดยองค์การสนับสนุนให้สมาชิกได้คิดใหม่ ทำงานร่วมกัน และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อสร้างองค์ความรู้อันเป็นเอกลักษณ์ขององค์การขึ้น

(3) **แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบรู้ ความรอบคอบ คุณธรรมประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

(4) **สถานศึกษาขนาดเล็ก** หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนไม่เกิน 120 คน ภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5

(5) **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารโรงเรียนของรัฐ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีความพร้อมในการบริหารหลักสูตรที่ส่งเสริมการเป็นองค์กรการเรียนรู้ ภายใต้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(6) **ครู** หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเป็นองค์กรการเรียนรู้ภายใต้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(7) **นักเรียน** หมายถึง ผู้เรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนบ้านบึงจิม โรงเรียนเก่าโนนมีวิทยา โรงเรียนบ้านหินลาดนาดี โรงเรียนบ้านนาศรีคงเค็ง และโรงเรียนบ้านร่องแซง ซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5

(8) **ผู้ปกครอง** หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนบ้านบึงจิม โรงเรียนเก่าโนนมีวิทยา โรงเรียนบ้านหินลาดนาดี โรงเรียนบ้านนาศรีคงเค็ง และโรงเรียนบ้านร่องแซง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(1) ได้ทราบถึงบริบทของการบริหารจัดการและการบริหารหลักสูตรโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งเสริมการเป็นองค์กรการเรียนรู้

(2) ได้ทราบถึงการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนที่เอื้อและส่งเสริมต่อการเป็น
องค์กรเรียนรู้ภายใต้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(3) ได้วิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลงาน และประสบการณ์การดำเนินการของแต่ละ
โรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันสามารถนำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ขยายผลให้กับโรงเรียนอื่น ๆ
นำไปใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยในบริบทพื้นที่ตนเองได้

(4) องค์ความรู้จากผลงานวิจัยสามารถนำไปขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับ
บริบท และสังคมวัฒนธรรม ในแต่ละพื้นที่รวมทั้งมีการเชื่อมโยงบูรณาการไปกับภาคีเครือข่ายของ
ชุมชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนร่วมกันอย่างมีพลังต่อไป